

Oponentský posudek

Mgr. et Mgr. Pavel Koronthály podal na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy, na Katedře fundamentální a dogmatické teologie v akademickém roce 2012/2013 licenciátní práci s názvem *Klement Alexandrijský a Tertullianus: Výzva k čistotě*.

Práce má kromě úvodu, závěru a dvou příloh šest bohatě členěných kapitol.

V kapitole první *Tradice, které ovlivnily pohled na manželství v prvních staletích po Kristu* jsme ve stručnosti seznamováni s názory na manželství, respektive na druhé manželství po ovdovění, a to v tradici židovské, v pohledu řecké a římské filosofie, v tradici novozákonní a u některých autorů v raně patristické literatuře. Tento opravdu stručný přehled (škoda) slouží jako rámec pro hlubší analýzu *tematiky manželství, rozvodu, vdovství a celibátu v sedmé kapitole prvního listu Korintánům (1.5.1. – 1.5.3)*

Protože autor zamýšlí podat detailnější rozbor sledované problematiky v díle Klementa Alexandrijského, připravuje si pro to ve druhé kapitole *Život a dílo Klementa Alexandrijského* půdu.

Kapitola třetí představuje *Učení Klementa Alexandrijského o manželství a zdrženlivosti*. Kapitola je dobře opřená o Broudéhouxovu studii *Mariage et famille chez Clément d'Alexandrie* (1970) a práci s Klementovými texty, zejména se *Strómaty*. Je dobře vidět, jak Klement syntetizuje pohledy biblické s některými pohledy řecké filosofie a helénistické tradice a vytváří na tehdejší dobu poměrně nečekaně pozitivní myšlenky o manželství. A protože autora zajímá především tzv. druhé manželství, sleduje Klementovy názory právě na ně.

Hlavním cílem licenciátní práce je představit Tertullianův spis *De exhortatione castitatis*. Předchozí studie o Pavlově a Klementově nauce se pokusily vytvořit pro to kontext. Nyní v kapitole čtvrté je představen sám Tertullianus (*Tertullianův život a dílo*) a kapitola pátá otevírá pohled do jeho teologie. Vše stručně a přehledně.

V kapitole šesté *Tertullianova nauka o druhém manželství* jsou analyzovány texty tří děl (*Ad uxorem, De exhortatione castitatis, De monogamia*) a nauka představena.

Vzhledem k přijímanému úzu o studentských pracích, nemohu napsat, co si myslím, že je opravdu hlavním přínosem práce. Přesto tak učiním. Podle mne je tento přínos obsažen v první příloze, v *Překladu a komentáři spisu De exhortatione castitatis*. Tímto překladem diplomand prokazuje znalosti lingvistické i teologické a česká překladová patristická

literatura se rozrůstá o další významný text, který nám přibližuje raně křesťanské myšlení, které je v „genetickém kódu“ našeho současného křesťanství.

Z tohoto pohledu jsou pak mé kritické poznámky poněkud relativizovány.

Hlavní kritické výhrady směřují k rámujiícím kapitolám, které by mohly být propracovanější a detailnější. Manželství a druhé manželství v židovské a helénistické tradici např. Případně Klementova či Tertullianova teologie. Tento nedostatek pak vyváží tématické kapitoly *Učení Klementa Alexandrijského o manželství a zdrženlivosti* a kapitola šestá *Tertullianova nauka o druhém manželství*. Možná by neškodilo i komparativní srovnání obou autorů. Někdy snaha o zkratku způsobí nedorozumění, např. „Tertullianus odmítá druhé manželství na základě přirozenosti manželství.“ (s. 70)

Naopak oceňuji pečlivou práci s originálními texty!

Pokud jde o formální stránku práce, nemám významnější poznámky, snad jen tu a tam větší pečlivost. Zbytečné překlepy a vynechávky (namátkou např. na 70 *Ad uxore*, či název Augustinova textu *De haeresis*).

Jak jsem již předeslal, Korothályho práce přináší do českého prostoru rozšíření poznání o raně křesťanském období, zejména ve sledované oblasti pojetí manželství, vdovství a panenství/panictví. Přiložený překlad rozšiřuje tertullianovskou českou literaturu o další skvost a lze se nadít, že i Tertullianovo dílo k dané problematice poslední *De monogamia* se brzo v českém překladu objeví a umožní se tak vydání tertullianovské trilogie.

doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D

V Praze 13. května 2013